

4 במרץ 2026

ד ת ו ן !

לכבוד

עו"ד גלי בהרב מיארה רב-ניצב דני לוי נצ"מ תמר ליברטי
היועצת המשפטית לממשלה מפכ"ל משטרת ישראל מ"מ היועצת המשפטית למשטרה

שלום רב,

הנדון: דיכוי חופש המחאה בזמן מלחמה

סימוכין: פנייתנו מיום 18.6.2025; מענה המשטרה מיום 3.7.2025.

אנו פונות אליכם בדחיפות בעקבות עדויות של מפגינים ופרסומים בתקשורת וברשתות החברתיות בעניין הפגנה שנערכה בכיכר הבימה אתמול, יום 3.3.2026, המלמדים כי משטרת ישראל ממשיכה במנהגה לפזר מחאות בשעת מלחמה באופן בררני, להתערב בתוכן המחאה ולהחרים שלטים, בניגוד לדין ותוך חריגה בוטה מסמכותה. לפיכך, נבקשכם כי **תנחו את כלל הדרג הפיקודי במשטרת ישראל ואת הכוחות בשטח לחדול לאלתר מדיכוי אירועי המחאה הנערכים בימים אלו, ומהתערבות בלתי חוקית בתוכן המחאות**, באופן שיבטיח את חופש הביטוי והמחאה של כלל האזרחים – גם כאלו המחזיקים בעמדות שאינן בקונצנזוס הציבורי.

הרקע העובדתי

- ביום 3.3.2026 נערכה הפגנה בכיכר הבימה בתל אביב-יפו**, הקוראת לסיום המלחמה. בהפגנה זו השתתפו כ-20 מפגינים, אשר עם הגיעם לרחבה, גילו כי ממתנינים להם כ-40 שוטרים. לדברי המפגינים, כאשר ניסו להוציא את שלטיהם מהשקית שנשאו עמם, מיהר סגן מפקד תחנת לב תל אביב, סני"צ אבי עופר, תלש את שקית השלטים מידיהם והחרים אותה, והודיע כי לא תתקיים כל הפגנה, וכי אסור להם להתכנס. זאת, כפי שניתן לראות בסרטון הבא: [הסרטון הוסר]
- פחות מדקה לאחר שהמפגינים נטלו לידיהם שלטים אחרים והתייצבו במחאה שקטה, שב סגן מפקד התחנה למקום, והודיע כי מדובר בהתקהלות בלתי חוקית והפרה של שלום הציבור. עוד הודיע להם כי עליהם להתפנות תוך שתי דקות, אך כבר כשלושים שניות לאחר מכן הודיע לכוחות המשטרה לפזר את המפגינים וליטול את השלטים מידיהם, תוך שהוא מודיע למפגינים כי הם עושים פרובוקציה. ההפגנה פוזרה באלימות, והכוחות הכו את המפגינים, בעטו בהם, הפילו אותם לרצפה וחספו שלטים מידיהם. ניתן לצפות בהוראת הפיזור ובמקצת מהתנהלות האלימה של השוטרים בתיעוד שהועלה לרשת X (לשעבר טוויטר) על ידי כתב הארץ, יאיר פולדש.
- אחד מהמפגינים, צעיר בן 19, אף נעצר, ועבר חיפוש מלא בעירום, בלא סמכות, בחריגה מהדין ובמטרה לבזותו (ראו: יהושע (גיוש) בריינר ויאיר פולדש "בן 19 נעצר בהפגנה בתל אביב נגד

- המלחמה ועבר חיפוש בעירום" **הארץ** (3.3.2026); וכן פנייתנו מהיום, 4.3.2026, בעניין המשך מגמת הביזוי וההשפלה באמצעות חיפושים בלתי חוקיים בעירום).
4. עוד תיאר המפגינים כי רבים מהשוטרים לא נשאו תגי שם, בניגוד לסעיף 5א(א) לפקודת המשטרה [נוסח חדש], תשל"א-1971.
5. יוזכר, כי בכיכר הבימה ישנו חניון תת-קרקעי ובו מרחב מוגן. עוד יצוין, כי באותה העת התקהלו בכיכר הבימה מבליים רבים, חלקם בקבוצות גדולות, כפי שניתן לראות בתיעוד שלעיל, אולם המשטרה בחרה שלא לאכוף את הנחיות פיקוד העורף על מבליים אלו.
6. התנהלות זו של המשטרה מצטרפת לשורה ארוכה של מחאות שפוזרו באלימות וללא סמכות מהשנים האחרונות, חלקן אירעו בזמן המערכה האחרונה עם איראן בחודש יוני, כפי שתואר בהרחבה במכתבנו מיום 18.6.2025. במענה לפנייה מיום 3.7.2025, שהתקבל מקצין מדור אג"מ במשטרת ישראל, עו"ד שי-לי שלוה, נטען כי פיזורי ההפגנות נעשו "כדין ובסמכות מלאה", ללא התייחסות קונקרטיית לטענות שהועלו במכתב.

דיכוי המחאה אינו חוקי

7. אירוע מקומם זה מלמד כי המשטרה ממשיכה להתנהל כפי שהתנהלה במערכות קודמות, באמצעות נקיטת פרקטיקה גורפת ושיטתית של פיזור ודיכוי מחאות חוקיות, תוך שימוש בכוח ובאמצעים בלתי מידתיים כגון מעצרים וחיפוש בעירום. חוסר המידתיות ניכר במיוחד לנוכח כמות המפגינים המצומצמת. כתוצאה בלתי נמנעת, המשטרה פוגעת בנושיות בחופש המחאה והביטוי בישראל, ויוצרת אפקט מצנן המרתיע מפגינים נוספים מעיסוק בפעילות מחאתית בימים אלו.
8. יובהר, כפי שהיה אמור להיות ברור ממילא, כי **אין בהנחיות פיקוד העורף ובמגבלות על התקהלויות על מנת לשלול את חופש המחאה והביטוי**, על אחת כמה וכמה כאשר התקהלויות אלו כוללת מספר מפגינים מצומצם ונערכות בסמוך למרחב מוגן תקני.
9. כידוע, בהתאם למעמדו הרם והחוקתי של חופש המחאה, המתפרש על כלל סוגי הביטוי, אין להגבילו ללא הסתברות קרובה לוודאי לפגיעה ממשית, קשה ורצינית בביטחון הציבור או בסדר הציבורי (בג"ץ 5078/20 **פדידה נ' משטרת ישראל** (19.8.2020)). כפי שנפסק לא אחת, גם בימי מלחמה האיסור על קיום הפגנה בשל החשש מפגיעה בביטחון הציבור או בסדר הציבורי הוא החריג ולא הכלל: "נקודת המוצא צריכה להיות גישה קפדנית ביותר... באשר **בעיתות מלחמה ומשבר, המחאה היא חשובה במיוחד, גם אם כואבת במיוחד**" (בג"ץ 8007/23 **מפלגת חד"ש נ' מפכ"ל המשטרה**, פסקה 14 לפסק הדין (8.11.2023) (להלן: עניין חד"ש)) [ההדגשה הוספה].
10. על המשטרה לעשות כל שביכולתה על מנת להבטיח כי החופש להפגין עומד על תילו, גם בשעות מלחמה וחירום, מבלי שיוטלו כל מגבלות שאינן נדרשות לצורך ההגנה הבסיסית ביותר על ביטחון הציבור המפגינים. זאת, כפי שנפסק בעניין סירוב המשטרה לקיים הפגנה בחיפה בקריאה לעצירת המלחמה, חודשים בודדים לאחר פרוץ מלחמת חרבות ברזל: "לא נוכל לחתום את דברינו מבלי לציין את הדברים שאמורים להיות מובנים מאליהם: האפשרות לקיים הפגנה אינה פריבילגיה מיוחדת, כי אם זכות יסוד. הדברים יפים גם בעת מלחמה, גם אם היבטים

מעשיים עשויים לתחום את היקף הרישיון שניתן" (בג"ץ 557/24 **שביטה נ' מפקד מחוז חוף**, פסקה 8 לפסק הדין (18.1.2024) (להלן: **עניין שביטה**)). כך גם בענייננו.

המשטרה נוהגת באכיפה בררנית

11. מאז פרוץ המערכה הנוכחית ביום שבת, 1.3.2026, המשטרה בחרה שלא לאכוף את הנחיות פיקוד העורף על מספר התקהלויות ענק, ובהן שני אירועי קריאת מגילה המוניים בבני ברק, שמנו אלפי בני אדם (ראו: שילה פריד "בניגוד להנחיות, התקהלויות המוניות בפורים בבני ברק" **Ynet** (3.3.2026)).

12. עולה אפוא כי ההכרזה על ההפגנה שבענייננו, על מספר משתתפיה הזעום, כהתקהלות בלתי חוקית, מעלה חשש כבד לאכיפה בררנית על ידי המשטרה. אכיפה בררנית "[...] מתקיימת כאשר מקרים דומים זוכים ליחס אכיפתי שונה – באותה תקופת זמן – וללא הצדקה, כלומר מבלי שניתן טעם טוב להבחנה ביניהם" (דפנה ברק-ארז "אכיפה בררנית והזכות לשוויון בהליך הפלילי" **ספר עדנה ארבל** 117, 127 (ש' אביב ייני, ד' ביניש, א' בנדור, ה' דנציג רוזנברג, ק' מילר – עורכים, 2022); בג"ץ 5936/23 ח"כ וסרלאוף נ' היועצת המשפטית לממשלה, פסקה 14 לפסק דינו של השופט עמית (30.5.2024); וראו גם: בג"ץ 6396/96 **זקין נ' ראש עיריית באר-שבע**, פ"ד נג(3), 289 (1999)).

13. בטיפול האגרסיבי של המשטרה באירוע זה – על אף היעדר המסוכנות הברור שבהפגנה האמורה, קומץ משתתפיה, אופי האירוע, הקרבה למרחב מוגן ומעמדה הרם של זכות המחאה – לצד אי-אכיפה שנקטה באירועי התקהלות המוניים אחרים שנערכו באותו היום ממש, יש ללמד כי נושא ההפגנה הוא זה שהקים עליה את זעם המשטרה, ולא שיקולים ענייניים כלשהם. למען הסר ספק, יובהר כי קיומה של אכיפה בררנית אינו מותנה ב"מניע זדוני" או "שיקולים פסולים מובהקים", וכי גם פעולה בתום לב של רשות מינהלית יכולה לעלות כדי אכיפה בררנית (ע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' ד"ר בורוביץ**, נט(6), 776, 814 (2005)).

המשטרה אינה מוסמכת להתערב בתכני המחאה

14. הן חטיפת השלטים על ידי סגן מפקד התחנה עוד בטרם התחילה ההפגנה, והן האכיפה הבררנית נגד הפגנה זו ולא נגד אירועים אחרים, מלמדות כי המשטרה מוסיפה להתערב בתכני המחאה ואף עוסקת בצנזור שלטים שאינם תואמים את המסרים המקובלים עליה. בהקשר זה יודגש כי **המשטרה אינה מוסמכת להתערב בתכני ההפגנה**, כפי שחזרנו וכתבנו בפניות קודמות וכפי שנפסק פעם אחר פעם בבית המשפט העליון, ובכלל זה, היא אינה מוסמכת לסרב לקיים הפגנה או לפזרה בשל הנושא העומד בבסיסה (להרחבה ראו עניין **שביטה** ועניין **חז"ש**) או לתלוש את שלטי המפגינים הנושאים סיסמאות שאינם לרוחה, כפי שנפסק בהרחבה בבג"ץ 3139/24 **נוי נ' מפכ"ל המשטרה** (25.8.2024) (להלן: עניין **נוי**)).

15. אף עמדתה של המשטרה עצמה קובעת כי היא אינה מוסמכת להתערב בתכני ההפגנה: בתגובה המקדמית לעתירה בעניין **נוי** טענה המשטרה כי "אין במשטרה הנחיות שאינן מאפשרות נשיאת שלטים ובהם כיתוב נגד המלחמה או כיתוב אחר המאשים את ישראל בביצוע פשעים" (פסקה 3 לתגובה המקדמית) וכי "הגורם האחראי בשטח אינו מונחה להגביל את תוכן המחאה, ובכלל זאת אינו מונחה לעסוק או להגביל את תוכן השלטים שמונפים, כך שיתאפשר למוחים להביע

את עמדתם" (פסקה 5 לתגובה המקדמית). בעקבות הגשת העתירה בעניין נוי נקבעו הנחיות ביחס להנפת שלטים ודגלים בהפגנות, ובהן הודגש כי "בהתאם להוראות הדין, אין במשטרת ישראל הנחיות האוסרות על מוחים להביע עמדה פוליטית כזאת או אחרת, בין אם בדרך של נשיאת שלטים ובין אם בקריאת סיסמאות על בסיס תוכן הדברים" (ראו הנחיות יועמ"ש, הנפת דגלים ושלטים במחאות 2 (28.5.2024)).

16. זאת, בוודאי, גם כאשר תכני ההפגנה שנויים במחלוקת, כפי שהודגש בעניין נוי: "טרם נעילה, נשוב ונדגיש את חשיבותה של זכות המחאה, כחלק מן הזכות החוקתית לחופש הביטוי, הקיימת גם בשעת מלחמה – ונזכיר כי זו נועדה להגן גם, ואולי בעיקר, על דעות אשר עשויות לקומם ולהרגיז, ולא רק על דעות מקובלות ואהודות בציבור" (פסקה 5 לפסק דינה של השופטת כנפי-שטייניץ) [ההדגשה הוספה]. בית המשפט העליון עמד על עקרון זה שנית גם בפסק דינו בעניין הדרישה לאשר הנפת תמונות של ילדים מעזה שנהרגו במלחמה במסגרת הפגנה (בג"ץ 78425-05-25 עומדים ביחד נ' מפקד מחוז חוף (29.5.2025)).

סיכום

17. לסיום, נבקש לעמוד על כך שהתנהלותה הכוללת של המשטרה במחאה זו ובאירועים דומים ורבים בעבר מעלה חשש כבד לניצול מצב החירום ובהלת ההמונים על מנת למנוע ממפגינים, ובפרט מאלו המפגינים בקריאה לסיום המלחמה, מלממש את זכותם הבסיסית להפגין, ולקבע בסטטוס קוו מגבלות מרחיקות לכת על חופש המחאה והביטוי בישראל בשעת חירום ובשגרה.

18. בהתאם לאמור, נבקשכם לפעול ללא דיחוי על מנת לאפשר להפגנות ולאירועי מחאה להתקיים ללא הפרעות וללא הפליה, גם בעת מלחמה, תוך שמירה על ביטחון המפגינים. כן נבקשכם להנחות את כלל הדרג הפיקודי והכוחות בשטח שלא להתערב בתוכן ההפגנות בכל דרך שהיא.

בברכה,

ניצן אילני, עו"ד

אלזה בונייה, עו"ד